

Ei enää autoritaarista opettamisen mallia!

Ei ole tärkeää mitä ja miten sanoo, tärkeämpää on se reaktio, minkä synnyttää.

Tämä ajatus ihmisen kasvusta tuli mieleen, kun kuunteli radiosta syyskuun lopussa aikuiskasvatusteoreetikon esitelmää aikuisdidaktiikasta. Oppimisprosessin aikaansaaminen on havaitsemaan ja ajattelemaan saamista. En voi ymmärtää, miten tästä prosessista voi yleensä-kään tehdä teoriaa kaventamatta ihmiskäsitystä ja ajatteluprosessia.

"Lasten ja aikuisten opettaminen on täysin erilainen tapahtuma", sanoo teoreetikko. Niinkö? Yhä useammin törmään tilanteeseen, jossa lapset ja nuoret opettavat aikuisia tai ainakin opetettavassa ryhmässä on eri ikäisiä ihmisiä?

En saa aikuisopetusteoreetikon ajatusmallia millään sopimaan pitkään kokemukseeni eri ikäisten ihmisten parissa tapahtuneisiin oppimiskokemuksiini opettajana. Puhuuiko hän tiedottamisesta? Ei, kyllä hän puhuu opettamisesta. Siis oppimisprosessista? Ei, puhe ei sisällä oppimisprosessia vuorovaikutustapahtumana. Voidaanko puhua opettamisesta ilman sitä!

"Lasten opettaminen on erilaista kuin aikuisten opettaminen", hän sanoo. Hän puhuu kuin lapselle. Tiedän että, jos hän puhuisi lapsille, hän puhuisi heille kuin aikuisille. Hänen persoonassaan tarttumapinta on ohut. Lapset ja muut luovat olennot eivät siihen saa tarttumaa. Teoria toimii keskivertopopulassa.

Opettämisen prosessin syvälinen ymmärtäminen edellyttää vuorovaikutustapahtuman syvällistä kokemista. Teoriaa näistä asioista saisi tehdä vasta pitkäaikaisen ja perusteellisen **oman persoonan testauksen kautta**. Tuo testaus pitäisi tapahtua eri ikäisten ja erilaisia kokemuksia omaavien ihmisten kanssa. Vuorovaikutustaito olisi hiouduttava, kunnes toisten kuunteleminen syvenisi ryhmäprosessin intuitiviseksi tajuamiseksi.

Tässä vaiheessa tiedottaminen muuttuu opettamiseksi, ja vähitellen oppimisprosessiin osallistumiseksi. Opettaja on kulkenut ulos au-

toritaarisesta opettamisen mallista, joka on tiedottamista ja tiedon vastaanottamisen arvioimista omasta näkökulmasta käsin. Tällä opettamisella ei nyky-yhteiskunnassa ole juuri merkitystä. Tiedottamisen hoitavat viestintävälineet, opettajan tehtävä sen sijaan on jotain muuta. Se on ymmärtämisen prosessin alkuun saamista ja edellyttää, että opettajan persoonassa on tarttumapintaa ihmisessä olevalle Aikuiselle, Lapselle ja Vanhemmalle. Tiedottamisessa Vanhempi puhuu Lapsille — on kyseessä työ, jota aikuiskasvatusteoreetikko juuri nyt minun radiossani minulle tekee.

Autoritaarisesta Vanhemman puheesta Lapsille voi pitää kiinni täsmälleen niin kauan, kunnes uskaltautuu itse koko persoonallaan vuorovaikutusprosessiin, todella kuuntelemaan toisia koko olemuksellaan. Kyse on siis eräästä ihmisen kehityksen kynnyksestä. Kyse on myös yhteiskunnan toimintamallien muuttamisen havaitsemisesta.

Oman persoonan testaus on tärkeämpää kuin teorialiedon omaksuminen oppimistapahtumasta. Vasta eri ikäisten pitkäaikainen kasvuprosessista vastuullinen toiminta auttaa näkemään vuorovaikutusprosessin monitasoisuuden oppimistapahtumassa. Havaitsemisen ja ajattelun herättäminen ovat olennaisia niin lasten kuin aikuisten oppimisessa.

Mitä on opittu, mitä on ymmärretty, sen voi nähdä ihmisen elämänsenteissa ja toiminnassa yhteiskunnassa. Kun koko oppimisprosessia tarkastelee, on pakko havaita, että aikuisia on opetettava siten, että niin Lapsi, Aikuinen kuin Vanhempikin saavat vuorovaikutuskosketuksen. Täsmälleen niin kuin lastenkin opetuksessa. Erot eri ikäisten opettamisessa ovat toisarvoisia. Kaventuneeseen oppimis- ja opettamisteoriaan päädytään vain jos unohdetaan tarkastella oppimisen merkitystä yleensä yhteiskunnassa.

Minkälaisia ovat oppineet yhteiskunnassa? Mikä merkitys oppineisuudella heille on? Onko se kasvamista ihmisenä vai jotain muuta.